Ч. 128 (11.381). Львів, понеділок 11. червня 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Поворот на ліво.

Львів, 10. червня 1928.

Президент німецької республики Гінденбурґ приняв 8. ц. м. напередодні скликання нововибраного райхстагу канцлера Маркса. Виборчий вислід у Німеччині зазначився досить різким поворотом на ліво. Ясно, що зміна в укладі сил на парляментарній арені не може лишитися без впливу на уряд. Негайно після виборів заговорили в Німеччині про перестрій уряду, себто про справу самозрозумілу в демократично-парляментарній державі. Питання узмістовлювалося тільки тому, коли саме має наступити зміна уряду, чи негайно після виборів, чи аж з моментом скликання райхстагу, назначеного на 12. ц. м. І саме напередодні скликання райхстагу явився у през. Гінденбурґа канцлер Маркс, щоби з головою держави застановитися над новоствореним положенням. Канцлер Маркс запропонував Гінденбурґові, щоби той доручив місію створення нового кабінету провідникові соц.-демократів Міллерові. В тій справі вислухує голова держави опінії провідників партій і президента райхстагу Лебе.

Повірення місії створити новий кабінет голові соц.-демократичної партії є самозрозуміле. У виборах соц.-демократія вийшла побідницею, збільшивши свій стан посідання зі 131 мандатів на 152, ставши найбільшою парляментарною фракцією нововибраного райхстагу. Зовсім природно, що соц.-демократична фракція стала ядром нової парляментарної ситуації. В напрямі активної і провідної участи в новому німецькому уряді висловилася й сама соц.-демократія, вимагаючи для себе становища канцлера, теки міністра внутрішніх справ і фінансів та двох побічних портфелів.

В питанні створення нового німецького кабінету істнують дві можливости: велика коаліція, зложена зі соц.-демократів, центра, німецької народньої партії й демократів (152+62+45+25), разом більшість 284 проти 205, або мала (ваймарська) коаліція (без народньої партії), яка разом з 8 голосами селянської партії спиралася би на меншости (247 голосів урядової коаліції проти 250), але із допомогою прийшла би „неполітична“ господарська партія (23 голосів), яка — не входячи в склад уряду — не будаб і проти нього.

Так чи інакше новий німецький уряд буде висловом і репрезентантом німецької демократії, німецького республиканізму, політичної свободи, соціяльної справедливости й порозуміння на міжнародній арені. Про поворот до впливу в теперішній ситуації німецьких націоналів, які явно чи відкрито обстоювали монархію, які зазначували свої антипарляментарні тенденції, які займали реакційне становище в культурних справах, які робили перепони в справі міжнародного порозуміння та леліяли відплатні думки, — не може бути мови. У виборах 20. травня досягли їх найбільші невдачі, вони понесли найбільші втрати в кількости 30 мандатів (зі 103 на 73). Також інші міщанські партії вийшли з травневих виборів ослабленими. Католицький центр утратив 7 мандатів (зі 69 зійшов на 62), німецька народня партія втратила 5 мандатів (з 50 на 45), а демократи — 7 мандатів (з 32 на 25). В сумі міщанські партії втратили 49 мандатів у порівнанні з попереднім станом посідання. Причини цих утрат є різні. Проти німецьких націоналів було звернене головне вістря соц.-демократичної агітації. Це справжній двобій двох ідеольогій, двох відношень до внутрішньої і зовнішньої політики, двох розумінь культурних і соціяльних питань. Втрати центра спричинив протестуючий рух лівого крила християнських союзів, зложеного з центрової молоді, яка виступила проти правління партії. Німецька народня партія завдячує свої розмірно невеликі втрати свому популярному провідникові Штреземанові. Найважче досягла невдача демократів, які весь час вели демократичну політику і з очевидною здержливістю відносилися до правої коаліції. Та така вже доля кожної посередньої партії там, де проти себе стають різкі партійні групи.

Всі ті міщанські втрати скапіталізувала в свою користь соц.-демократія, здобуваючи 152 мандатів, отже 21 більше як мала в попередніх виборах. Другу частину втрат правого бльоку бльоку скапіталізували дрібні партії, як „неполітична“ (ремісничa) господарська партія та краєві угрупування.

Побідниками у німецьких виборах вийшли соц.-демократи і комуністи. Ці останні здобули 9 мандатів (зросли зі 45 на 54 манд.) і то коштом соц.-демократів, а може й центрової молоді. Таким чином наступило значне пересунення на ліво в німецькому громадянстві, яке проявилося зміною міжпартійних симпатій. Коли соц.-демократи зросли коштом міщанських виборців, то комуністи збільшили свій стан посідання коштом соціялістичних робітників. Це явище є наскрізь природне, бо нинішня німецька соц.-демократія по суті є поступовою демократичною партією, яка в практиці мало відбігає від прийомів несоціялістичних демократичних партій. Прийшовши до рішаючого голосу і влади в німецькій республиці, соц.-демократія припоровилася до обставин і реальних вимог дійсности. Почуття відповідальности наказало їй зірвати з крикливим радикалізмом у поведінні та з утопійністю в політично-соціяльному будівництві. Підчас виборчої акції соц.-демократи в рівній мірі вели завзяту боротьбу проти крайної правиці (німецьких націоналів і фашистів, як і проти крайної лівиці (комуністців). Радикальні соціялісти найшлися в комуністичному таборі. В німецькій республиці комуністи грають ролю соц.-демократії підчас німецького цісарства.

Вийшовши побідником з виборчої акції, соц.-демократія не відтягається від відповідальности і згідно з парляментарн. принципами сама бере на себе головн. тягар влади. Завдяки своїй чисельности й інтелектуальній силі стає вона в осередку новотвореного уряду. А прихід до влади в Німеччині соц.-демократів у велико- чи мало-коаліційній комбінації є рівнозначний зі закріпленням республики, політичною вільністю й соціяльною справедливістю у внутрішній політиці та порозумінням і відбудовою европейського господарства в міжнародній політиці.

Шкідливий обіжник.

Цісарський розпорядок, президентський декрет і обіжник през. Червінського.

Декретом президента польської держави з 19. листопада 1927 В. з. д. ч. 106 поз. 907 ухилено австрійський цісарський розпорядок з 9. серпня 1915 В. з. д. ч. 234 про позбування ґрунтів рільних і лісових і на основі арт. 2. цього декрету умирено з уряду в повітових урядах земельних з днем 9. грудня 1927 всі справи, розпочаті в тих урядах. Тим самим всі правні акти між живучими щодо перенесення власности селянських ґрунтів рільних і лісових, вписаних в ґрунтових книгах при повітових судах, не вимагають тепер затвердження зі сторони повітових урядів земельних.

Тимчасом презес апеляційного суду у Львові п. Червінський видав обіжник дня 1. березня 1928 до ч. Пр. 5169/17 Н. 28 до начальників судів львівської апеляційної округи дотично закону з 28. грудня 1925 В. з. ч. 1 з 1926 про виконання земельн. реформи. Цей обіжник не рахується з декретом з 19. XI. 1927 — вище наведеним — і протизаконно та ошибочно інтерпретує постанову арт. 46 закону про виконання земельної реформи з 1925 року.

Цитований обіжник п. Червінського спричинив велике замішання і наніс матеріяльні шкоди інтересованим, бо деякі суди, виконуючи сліпо обіжник свого шефа, відмовляли інтабуляції контрактів без затверджуючої клявзулі повітового земельного уряду. Знова зі свого боку земельні уряди, згідно з арт. 2 декрету з 19. XI. 1927, звертали сторонам контракти без ніякої клявзулі з поученням, що письмові контракти не потрібують ніякого затвердження. Проти відмовних ухвал повітових судів (пр. в Куликові) вношувано рекурси до судів окружних, але ті також (пр. у Львові) йшли по лінії обіжника п. Червінського.

З уваги на те, що обіжник през. Червінського не має ніякої правної основи, що він авторитативно інтерпретує закон, хоч автентична інтерпретація належить тільки до законодатних тіл, а в додатку зовсім ошибочно і незгідно з духом дотичного закону, — посол д-р Степан Баран порушив цю справу кількакратно в соймі. Вже в квітні ц. р. в бюджетовій комісії при дискусії над бюджетом міністерства справедливости пос. д-р Баран у присутности міністра Мейштовича і віцемін. Цара обговорив згаданий обіжник, виказав його незаконність та домагався від міністра відкликання того обіжника. У відповіди на виводи пос. д-ра Барана віцемін. Цар заявив, що поділяє зовсім погляди пос. д-ра Барана щодо згаданого обіжника і постарається тому про його відкликання. Одначе справа проволікалася і про відкликання цього обіжника якось не було згадки, а деякі суди дальше поступали по інтенціям през. Червінського.

Обіжником заінтересувалися ширші фахові круги. Львівська Палата Нотаріяльна, а опісля недавно (1. червня п. р.) і Львівська Палата Адвокатська внесли обширний меморіял до міністерства справедливости проти згаданого вище обіжника і вказуючи з правного боку його повну безосновність і протизаконність, домагалися його офіціяльного відкликання. Не зійшов він і з соймової арени. Пос. д-р Баран порушив цю справу дня 22-го травня ц. р. на засіданні комісії земельних реформ, а опісля відбув конференцію з представником міністерства справедливости і з представником міністерства земельних реформ і вони оба як компетентні висказали погляд, що пос. Червінський зі своїм обіжником промахнувся і що обіжник буде формально відкликаний, бо матеріяльно і так суддя він не важе.

Справу декрету з 19. XI. 1927 мав реферувати д-р Баран як референт комісії земельних реформ, на пленум сойму і при тій нагоді обговорити рівнож і згаданий обіжник. В міжчасі забрано назад від референтів усі декрети і тому пос. д-р Баран вніс минулого тижня інтерпеляцію в соймі до міністра справедливости з домаганням, щоб міністр зарядив безпроволочне відкликання обіжника през. апеляційного суду у Львові з 1. березня 1928 до ч. Пр. 5169/17 Н. 28 і повідомив інтерпелянтів про свої зарядження. Аж стільки треба заходів і боротьби, щоб офіціяльно усунути шкідливий і суперечний з постановами закону обіжник през. Червінського.

На православному терені.

Зміна границь православних дієцезій.

Православна митрополича консисторія у Варшаві вже від довшого часу робила заходи в міністерстві освіти й віроісповідань в справі зміни границь пятьох дієцезій на території сучасної Польщі. На днях міністерство освіти повідомило православного митрополита Діонізія та всіх православних епископів-адміністраторів, що погоджується на новий адміністраційний поділ православно-віроісповідної території.

Згідно з предложеним проектом православна територія від Польщею ділиться на пять дієцезій: волинську, поліську, виленську, гродненську і варшавську.

Волинська дієцезія обіймає територію волинського воєвідства з виїмком мелецького монастиря; поліська дієцезія обіймає терен поліського воєвідства з включенням мелецького монастиря; виленська дієцезія простягається на території виленського воєвідства з додатком повітів: лідського, воложинського і столпецького новгородського воєвідства; гродненська дієцезія обіймає територію білостоцького воєвідства та повіти: барановицький, несвіжський, слонімський і новгородський новгородського воєв. та варш. дієцезія, що обіймає решту території польської держави. Таким чином Холмщина й Підляшшя входять в склад варшавської дієцезії, що вповні покривається з польськими бажаннями і змаганнями, а що є рівнозначне з відмежуванням цих земель від суцільної української території, як національної, так і віроісповідної.

Українській Дитині.

В десятиліття львівської філії Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молоддю.

В часі національного підйому і великої війни гурток людей доброї волі з бл. п. Ярославом Пачовським на чолі основав названe вгорі Товариство. Рішенням львівського намісництва з дня 8. III. 1918 р. ч. 30316/453 признано [illegible] установі [illegible] збори.

По статуту [illegible] філії мав обіймати місто Львів і цілий львівський судовий повіт. На жаль, [illegible] Товариства [illegible] [illegible] і [illegible] філії [illegible]

значно поширився, стає пекучою справою оснування нової філії, яка працювала би в повіті, а дотеперішня філія обмежила би свою діяльність тільки на само місто Львів.

Часто можна стрінутися з думкою, що таке товариство у нас не конче потрібне, бо є у нас така велика організація, як „Рідна Школа", яка дбає про всі потреби нашої молоді. Та не кожному ясно, що дві організації зроблять безперечно більше, ніж одна, а коли зважиться, що „Рідна Школа" працює в першій мірі в шкільній області, то ясно, що потрібна і друга організація, яка працювалаб на інших ділянках, а саме в ділянці охорони дітей і опіки над молодю. Бо завданням філій Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодю є, крім богатьох інших справ, також охорона материнства, ведення порадні матерей для охорони немовлят, ведення сирітських захистів, захоронок, діточих бібліотек, лікарських амбулаторій, діточих осель і півосель, ширення ідеї охорони дітей і т. д.

Львівська філія перша з українських товариств у Галичині і по цей бік кордону оснувала порадню матерей. З часом, завдяки ідейній праці жіноцтва і безкорисній посвяті та праці цілого ряду українських лікарів(ок) з д-ром Олександром Барвінським на чолі, розвинулася ця порадня у велику інституцію. Тепер 4 кімнати партеру реальности при вул. Ходоровського 15., а в них на біло полякероване уладження ввічливо приймають що-річно сотки дітвори. Мами з немовлятами находять у порадні матерей безплатну лікарську пораду, в діточій амбулаторії старші діти шукають порятування здоровля, проміні кремінної лямпи уздоровили вже сотки хорих дітей. В міру матеріяльної спроможности найбідніші одержують даром ліки, біля, і т. д.

На фронтовій стіні камениці находиться великий напис: „Фондация митрополита А. гр. Шептицького" — на вічну память, що ту реальність подарував Товариству митр. А. Шептицький, признаючи вагу завдань філії й уможливлюючи їй несення помочи між потребуючу дітвору.

Зваживши на те, що багато української дітвори у Львові, яка не ходить до українських шкіл, не може користати з українських книжок, оснувала філія бібліотеку для дітей й молоді. Від літа 1920 р. досі яких 40.000 книжок найшлося між нашою дітворою й молодю і треба надіятися, що вони зробили своє.

Філія працює секціями. Крім секції порадні матерей і бібліотечної є ще секції сирітських опікунок і для доростаючої молоді. Завданням їх — вишукувати найбіднішу дітвору, вести їй матеріяльну поміч, приміщувати по ремеслах тощо.

З правдивою посвятою ідуть жінки до вогких сутерен, в міру матеріяльної спроможности Т-ва несуть поміч потребуючим, одначе з правила пуста каса Т-ва може лише дуже мале число дійсно потребуючих підпомогти. А внаслідок того сирітські опікунки часто-густо стрічаються з уєкими прикростями зі сторони шукаючих піддмог.

Центральна Управа Українського Краєвого Т-ва охорони дітей і опіки над молодю веде також пласт. Львівська філія винаймає велику салю, де давніше містився Ставропигійський Музей, і льокаль цей віддає до співуживання пластовому уладові. В той спосіб дає йому можність постійного розвитку.

З уваги на те, що українська література в ділянці суспільної опіки над дітьми є дуже недостаточна, філія почала видавати книжки з тої ділянки. Досі вийшло 7 книжечок, а саме з ділянки охорони материнства д-ра Долинського „Жінки як мати", а з ділянки охорони дітей і молоді д-ра А. Барвінського „Порадник для матерей" (плекання немовлят) і „Туберкульоза" і д-ра А. Подолинського „Гігієна дівчини". Дальше книжечки для дітей, а саме „Юрза-Мурза" і „Малий Лікар", яких завданням є ширити гігієну між дітьми, врешті збірник „Українській Дитині". І хоч туберкульоза забирає рік-річно десятки тисяч наших дітей, хоч тисячі немовлят умирають внаслідок злого плекання, хоч недостача потрібних відомостей зломила неодну жінку-матір і неодну дівчину, то книжки розходяться дуже пиняво.

Число членів Т-ва невелике, прибутки його малі. Уладжуваний що-року „Тиждень Української Дитини" своїми прибутками дає фонди Т-ву на цілий рік.

Цих кілька слів нехай буде отже заохотою і пригадкою для львівського громадянства прийти в поміч українській дітворі в часі „Тижня Української Дитини", що саме розпочинається.

Клич Т-ва: „Українській Дитині!" нехай лунає широко й далеко по Українській Землі і всюди там, де живе найменший гурток синів і доньок української нації! Поможім Т-ву в його праці над вихованням фізичним і моральним української дитини!

Байдужність, чи отупіння?

Ще про Зелені Свята у Львові.

(З кругів молоді.)

З цілого краю надходять вістки про Зеленосвяточні обходи на стрілецьких могилах. Щорік більше закріплюється у нас цей гарний звичай, щорік більше замітна організованість підчас таких походів і поминок.

Та не можна цього сказати про Львів. У Львові наша інтелігенція ставилася, на жаль, байдужно до цього національного свята. Бо на тисячі міщанства й робітництва, які приймали участь у поході, з інтелігентів бачили ми тільки одиниці. Напятнування гідною є поведінка деяких т. зв. патріотів, які залюбки вистоюють по хідниках, приглядаючись походові і не почуваються до обовязку станути в карні ряди. І це мають бути ті, що повинні давати добрий приклад для меншого брата? А всі ті парочки, що залюбки уладжують собі променади по хідниках, тоді, як проходить святочно похід на могили... Чи це не сором? Чи нема вже кращої нагоди на променади і любу розмову?

Всі ці аномалії не дадуться нічим виправдати. Бо відсутність львівської інтелігенції у святі можна пояснити собі тільки крайною байдужністю або отупінням. Адже колиб вийшли на вулицю хочби урядовці з „Дністра" „Центросоюзу", „Нар. Торговлі" та інших поважних українських установ, то вже з них булиб цілі сотні.

Ще сумніше з нашою молодю. Вона навіть не почувалась до обовязку прийти з допомогою в порядкуванні походом, не зважаючи на обіцянки, так, що зі сотні явилось аж... шістьох. Деж була ця національна молодь у шапочках? Де ці паничики з дансінгів і балевих паркетів, коли їх не видно при ніякій національній роботі, і яким навіть похід на стрілецькі могили видається менш потрібним і цікавим, як танці, білярд і інші того роду заняття. Не та молодь була колись, а порівнювати — то просто жах збирає.

Старий студент.

Для обєднання театральної праці.

Порозуміння „Кооперативи Український Театр" з Комітетом Будови Театру у Львові.

Безпосередньо перед Загальними Зборами „Кооперативи Український Театр" у Львові, що відбуваються нині 10-го п. м., представники цієї Кооперативи зібрались на спільну нараду з „Комітетом Будови Театру", щоби нарадитись над формою спільної праці на майбутнє. Комітет будови українського національного театру у Львові закупив дня 1. серпня 1903 р., на стоці вулиць Льва Сапіги та Сикстуської, площу на будову театру. Передвоєнні обставини, а тим більше воєнні події не дали змоги здійснити старої мрії: мати власний театральний будинок у Львові. Із великої суми зібраної на цю ціль лишилась нині майже тільки площа; театральний фонд зазнав долі неодного капіталу, здевальюованого в воєнній хуртовині.

Члени „Комітету будови театру" розпорошились воєнними подіями, деякі з них за цей час померли і вся діяльність комітету припинилась на довгі роки, від обставин від нього незалежних. Після війни на місце померших членів кооптували нових, одначе сам Комітет без вистарчаючого капіталу на будову театру не був у силі посунути справи вперед.

За той час повстала у Львові нова організація, що ставляючи в своїй програмі теж як найвищу мету: будову театру, вважала необхідним займатись актуальними театральними справами: веденням театру, допомогою істнуючим мандрівним трупам і аматорським гурткам, видавництвами, продажею театралій, тощо.

„Кооператива Український Театр" у Львові, що має кілька тисяч членів і стала централею для всіх театральних справ у краю, робила від довшого часу заходи, щоби нав'язати якнайтісніший контакт із „Комітетом будови театру" у Львові і таким робом зосередити спільну працю в одній напрямі. Наслідком них заходів була нарада обох згаданих організацій дня 8-го п. м. під проводом голови „Комітету будови театру" д-ра Кости Левицького. У дискусії над справою співпраці забирали голос: голова Надзірної Ради „Кооп. Укр. Театр" у Львові радник Дрималик, д-р М. Шухевич, сен. М. Галущинський, д-р С. Федак і д-р М. Волошин. Дискусія закінчилась одноголосною резолюцією такого змісту:

Приймаючи за основу провідну думку, що в інтересі театральної справи є зєдинення праці „Комітету будови театру" та діяльности „Кооперативи Український Театр" у Львові в одній установі, представники обох цих організацій зібрані на засіданні дня 8-го п. м. висловлюють побажання, щоби для здійснення цієї думки навязати якнайтісніший контакт між обома організаціями.

Обі організації намітили пункти спільного порозуміння на час переходової стадії, як довго істнуватимуть окремо.

По широкому світі.

Головою союзу німецької преси вибраний редактор „Фоссіше Цайтунг" Георг Бернгард.

Німецький бюджет з 1927 р. закінчений надвишкою доходів в сумі 338 мід. марок.

У всіх 29 пристанях Фінляндії почався страйк докерів.

На найблищих доповнюючих виборах до парляменту в Англії, комуністи поставлять кандидатуру моряка Фунг-Сон, китайця.

Радянський уряд буде від тепер висилати нафту за кордон не з Новоросійська та Батума, як досі, а з Туапсе.

Грецький парлямент звільнив бувшого диктатора Пангальоса від обвинувачень. Корнет надалі тремтить.

І. СВЕНЦІЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білорусі.

(Продовження).

„Масты старыя спалены — старыя ланцугі паложаны; паложаны падвалiны пад новыя сьцягi... Сялане і Сяляне! Цяшкi — абяцанкi збываюцца для вас; выходзьце на палянкi; як зоры, як заранкi і сейце у добры час... Мы усталi песьняй — казкою... і у даль iдзем, хоць ляскае зьвяре у кутох нядаскаю — на дальшы клiча сон... Аколiца — аселiца пад нагi сонцам сьцелецца... збудзiўся гаспадар!... Грай-жа, грай нам гужка, грайка, ад усiх раж струн! Ня сьвiсьцiць ужо нагайка, ня гудзiць бiзун... Трэба, трэба днеи немала тысяч з беларускiм серпам, думай мерыць сьвесты, каб вышей узвысiць вызваленьне нашага з глушы. Бо цiкус злосны вораг тых, што спешыцца ня у часе у сваiм паходзе у зорах і задремлюць на папасе... Яшче успалаюць там падлебныя чырвоным полымем пажары. І будуць гiнуць там патрэбныя і непатрэбныя ахвяры... „Арлянятом", „Гожад", „Бай", „А зязулька кукавала", „Сын і маці"... —

ось і зміст „Безназоунаго", ось вічно ясне обличча все того-ж самого великого співця Білоруси — Янки Купали.

І хоча сам поет постійно думає і співає про свою рідну білоруську країну, то його білоруські стихи є особливо близькі і зрозумілі нам західним українцям, що зараз злучені із західною Білорусю спільною долею. Неменше зрозумілі вони є й великорусам своєю широко заложеною ідеольогією, постійним звязком поета із всесвітом. В житті це звичайне явище, що людина в горю або радости бачить весь світ по своєму. А що переживання поета є глибші і сильніші, то в його творчости виступає ще ясніше цей космічний звязок між людиною і всесвітом, між мікрокосмом і макрокосмом. Поет-лірик стає виразником найглибших і найніжніших почувань, найвищих і найбистріших умів, найгорячіших сердець, та володарів залізної волі. А сам він — немічний, завсе під надмірним тягаром візій майбутнього, чужий тим, що ніби живуть хвилевою повнотою життя. І поет іде...

„Куды ісьці сягоньня?
Алнэй няма, з шмат дараг...
аддогам родныя сьпяць гоні,
іржа на вышках есьць нарог.
— — — — — — —
На траме уверчана анучай
ляжыць няклепана каса;
На сьцежках мох расьце калючы
На ім чырвоная раса...
— — — — — — —
Няужо нябошчык кожны з нас?
Але ужо блізка і сьвітаньне;
пара узьнімацца, ужо пара!...

(„На папасе").

Якуб Колас своїм темпераментом думання близький до сарказму й іронії в осудові життя. Його можна уважати за білоруського Франка. Ріжниця тільки в тому, що Колас поет і тільки поет, а у Франка постійно змагалися два світи — обєктивного критицизму дослідника і поетичної синтези мистця. А доля в них одна на зарані суспільної та поетичної діяльности. Кажуть про те автобіографічні поезії Франка „На суді" і Коласа „Пярад судом".

„Ня забіу, ня украу нічога — О не, не крый божа!
Гаварыу ся толькі людзям, шчо так жыць ня гожа;
жыць і гнуцца прад багатым, поузаць чарвяком..."

В одному — другому випадкові творчости Коласа замітне споріднення у формі з Кольцовим, іноді з Некрасовим. Ось взятиб: „Эх наперла ліха-гора! Ні сенiны, ні зерна... (На прадвесьні — П. Ж. 75.), або — „Я мужычы сынок, ні двара, ні кала! Поле — жоуты пясок — хата у землю вайшла... (Мужык П. Ж. 77), та „Плытнікі" (П. Ж. 69) „Клунак за плечамі, кій у руках хваевы, валіць чарадамі — бедны люд весковы".

Але це звичайне явище в поезії двох близько споріднених мов, що завдяки одному наголосові мають спільну ритміку. Може трапитися й ідейне споріднення завершеного факту, ось як між поезією Франка „На суді" і Коласа „Пярад судом". Але джерелом того явища є міждержавний шабльон адміністративного і судового переслідування за т. зв. суспільне вільнодумство.

(Докінчення буде.)

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 9. червня 1928.)

СПРАВА СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ОСВІТНІЙ КОМІСІЇ.

Загальна характеристика дебат.

(ік) Освітня комісія радила нині під проводом пос. Каліновського (Визв.) над нагдим внеском Українського Клюбу в справі станиславівської гімназії. Нарадам комісії прислухувалося багато послів, які не є членами комісії. Взагалі у соймі справа ця викликала велике заціквлення, яке відбилося на кількагодинних рефератах на двох комісійних засіданнях. На перший погляд дрібній події признали всі ширше принципіяльне значіння. В усіх промовців проявилася тенденція трактувати справу не лише зі шк. дисципліни, але з погляду заг. шк. політики. Буквально всі промовці піддали критиці розпорядження шк. влад, хоч і підходили до них з ріжного становища. Представник уряду д-р Червінський був атакований з ріжних сторін, однаково українськими послами, як представниками енлеції та ППС. Його внесок, щоби перейти до денного порядку над внеском референта буквально не найшов підтримки віодного члена комісії, так, що представник уряду обережно заздалегідь внесок завернув. Характеристичне було становище послів з 1-ки, які на першому засіданні комісії, як ми вже зреферували, поділилися на два табори. Нині пос. Яворська, як представниця табору 1-ки, що беззастережно боронить уряду, зробила теж на цілій лінії відворот. Другий посол ІІ-ки Єнджеєвич зголосив внесок, який хоча не покривається зі становищем Українського Клюбу, всетаки по суті є програною уряду. Резолюція пос. Єнджеєвича мусить бути інтерпретована в користь Українського Клюбу та лівиці. Цікаво теж, що однаково посли 1-ки, як правиці, старалися скинути всю відповідальність і вину за події на вчительський збір і дирекцію станиславівської гімназії. Лівиця атакувала учительський збір за брак цив. відваги.

Хід дискусії.

Пос. Корнецький (ЗЛН) маячить про звязок станиславівського інциденту з промовою голови Українського Клюбу д-ра Дм. Левицького. (Не знаючи, що ця промова завдяки конфіскаті до нині. дня не дійшла до відома мешканців Станиславова.) Атакує сильно станиславівського воєводу, що взагалі допустив до такого скандалу, яким безсумніву стала справа станиславівської гімназії. Пос. Єнджеєвич (1-ка) радить полагодити справу на ґрунті педагогічному та не змішувати з пол. моментами. Обвинувачує педагогічну раду, що вона, наколівши лиха, вмила потім руки. Зголошує резолюцію (Гл. нижче). Пос. Марковська (ППС) пригадує інцидент у Вильні перед війною, коли то польська молодь збойкотувала свято Пушкіна. В нинішньому випадку винувата педагогічна рада й умовини на окраїнах. Лікуючи ці умовини треба влекшити молоді шлях до поправи. Пос. Пйотровський (ППС) у відповіді Корнецькому пригадує, якто в 1922 р. вшехполяки втягнули польську молодь до політ. боротьби, яка скінчилася вбивством Нарутовича. Тоді польські ендеки оправдували свою молодь. Таксамо гостро полемізує з представником уряду, д-ром Червінським, зазначуючи, що він найшовся в комісії в повній ізоляції. Пос. Вершлер (Пяст) виголошує зі всіх

послів найбільш чорносотенну промову, боронючи нїби то загрожену в інциденті повагу уряду. Злобно боронить учительський збір, як українських патріотів, які станули, мовляв, на висоті завдання, як українці й одночасно польські державники. Пос. Яворська (1-ка) застерігається, що вона знає, що нетільки по українському боці, але й польському є, мовляв, одинокі злої волі. Погоджується, що святкування в Галичині роковин 22-го листопада є невідповідне. Таксамо річчю шкідливою є збірки на ТСЛ в дні державного свята 3-го травня. Пятнує тих поляків які на самий звук „українець" дістають червону голову. Пос. Похмарський (1-ка) взиває до взаїмної згоди, пригадуючи спільні моменти в польської й української історії. Пос. Лянгер (Визв.) модифікує попереднього зголошений внесок, ідучи далі на зустріч вимогам українців (гл. нижче). Пос. С. Хруцький (Укр. Кл.) полемізує з пос. Корнецьким, застерігаючися проти вязання політ. промови голови Українського Клюбу при бюджет. дискусії з подіями у станиславівській гімназії. Звертає увагу, що ріжні посли добачували винуватців станиславівської гімназії, то в кураторії, то у воєвідстві, то в міністеріяльній політиці, то в учителів і директора, то знову у батьківському вихованні, а кару складають на найменш винувату молодь. Застерігається проти можливости введення іспиту, як кари вказуючи на педагогічну недоцільність і неслушність такої міри. Вкінці робить застереження щодо інтерпретації зголошеної пос. Єнджеєвичем резолюції, роблячи залежним від засування характеру цеї резолюції від становища Українського Клюбу на пленум сойму. Пос. Струтинський (Укр. Кл.) звертає увагу, що колиб станиславівський інцидент мав лише педагогічний характер, як цього хочуть ці посли, що боронять уряд, то треба було цю справу полагодити в мурах гімназії. Своїм поставленням справи влада поглибила тільки пропасть поміж учительським збором і молодю. Учительський збір влада трактує не як педагогів, але як урядовців, що мають сліпо виконувати накази. Якщо ці накази йдуть у розріз з педагогією, то вчителі автоматично тратять вплив на молодь. Представник уряду д-р Червінський жаліється на очевидне недовіря до заяв і пояснень уряду. Бере в оборону педагогічну раду та робить докір пепесам, які, мовляв, помагають лише українському націоналізмові. За цей останній зворот у ріжний спосіб перериває представникові уряду з одного боку пос. Пйотровський, з другого пос. Хруцький. Оба вони випрошують собі адмоніції щодо політичної тактики та всяку характеристику політ. характеру. Остаточно д-р Червінський завертає свій внесок заявляючи, що слідство в справі станиславівської гімназії ще не закінчене.

Репліка реф. пос. Рудницької.

Останнє слово забрала референтка пос. Міл. Рудницька. Після спростування деяких фактичних даних полемізувала з представником уряду й тими послами, які з одного боку оправдували нижчі чини шк. влади, з другого старалися скинути всю вину на вчительський збір і дирекцію. Для комісії і сойму це річ байдужа, чи вчительський збір складають українці, чи поляки, коли були видані відповідні розпорядки і коли вони обовязують до нині через 6 тижнів, то ясна річ, що відповідальність за це паде на міністра освіти. Ще раз стверджує, що втягання української молоді до дефіляди було вирішене без запиту дирекції й учительського збору та що управитель гімназії зробив усе, що було в його силі, щоби до цього не допустити. Шпилем наївности є твердження, що колиб директор звернувся до кураторії, то воно було би віднесло успіх. Референтка змальовує відносини у львівській кураторії. Потім пояснює трагічне становище нашого вчительства, яке в нинішніх відносинах не має іншого виходу, лише або кинути посаду, або виконувати сліпо розпорядки шк. влади, дарма, що вчителі бачать, як молодь тратить до них довіря, добачуючи в них знаряддя гнету. Політика мін-ства освіти не дбає зовсім про те, щоби українські педагоги були справжніми педагогами, себто стояли на сторожі характеру та людського достоїнства молоді. Дивується становищу мін-ства освіти, яке звертається до комісії з апелем, аби не утруднювати мін-ству освіти його акції, що має на меті, мовляв, альоалізувати станиславівських українців, при чому представник мін-ства покликується на вкусь ревізію політичного відношення станиславівського громадянства. На думку представника уряду принятя соймом внеску Українського Клюбу про дальше ведення науки в станиславівській гімназії й уможливлення учеником не втратити шк. року, могло би таку політичну еволюцію стримати. Таким робом соймова комісія довідується, що мін-ство освіти займається не так ширенням освіти, як робленням політики, яка полягає на доманні рядів українського громадянства. Мабуть задля такої цілі роблено заходи для отримання відомої декларації від батьків. Другий апель представника уряду до представників українського громадянства, щоби вони станули спершу на становищі держ.-польському, треба видно брати під адресою Українського Клюбу. В імени Українського Клюбу посолка застерігається якнайбільш рішуче узалежнювати полагоду інциденту стан. гімназії від питання політичного становища Клюбу проти уряду. Український Клюб дякує за всі поради щодо своєї політ. лінії, бо сам уміє її собі накреслити. Референтка має вражіння, що представник уряду такими порадами й увагами переступив свої компетенції і свої завдання, які йому доручено на освітній комісії. Вертаючи до відносин у Станиславові на тлі події, референтка не думає зрештою боронити ні вчителів ані батьків, хоча щераз змальовує страшні відносини, серед яких приходиться працювати українським педагогам. У даному випадку українське вчительство було якнайгірше записане у панів, їх життя і доля радше хотіли ратувати установу, ніж боронити свою власну екзистенцію. Щодо батьків, то справді вони частіше вживають своєї поваги на те, аби їх діти піддавалися з резигнацією нинішній системі, замість берегти характеру і гідности своїх дітей, трактуючи добро своїх дітей по крамарськи і бачучи його лише в доброму свідоцтві дитини. На жаль, приходиться ствердити, що серед нинішніх відносин, які з педагогічного боку викликали імпульсивний спротив дітей проти розпорядків є кращий, ніж сліпе їх виконання. Вкінці довгої промови референтка реасумує становище поодиноких посольських груп на комісії. В імени Українського Клюбу приєднується до змодифікованого внеску пос. Лянгера та завертає власний внесок.

Голосування і прийняття внеску.

Принято внесок пос. Єнджеєвича: Високий Сойм зволить ухвалити: Сойм кличе уряд якнайшвидше покінчити справу події у станиславівській гімназії та видати розпорядок, який на будуче запобігав би подібним подіям. Одночасно кличе уряд полагодити справу в тому напрямку, щоби молодь не втратила шк. року. (Першу частину принято одноголосно, другу 14-ма голосами проти 12-х голосів українців і лівиці). Внесок пос. Лянгера: Сойм кличе уряд, щоби ученикам пяти вищих зачинених клас української держ. гімназії в Станиславові вможливлено дальшу освіту без втрати шк. року шляхом приняття тої молоді назад до гімназії без іспитів (12-ма голосами на 14). Цей внесок буде реферований, як внесок меншости. Зогляду на це, що представники Українського Клюбу, голосуючи за внеском пос. Лянгера, опинилися у меншости, референтка пос. Рудницька зреклася реферату. На пленум сойму реферуватиме справу пос. Єнджеєвич.

ПЛЄНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Бюджет мін-ства торговлі й промислу.

(ік) Після пос. Рогущака (НПР) промовляв пос. Вісліцький (1-ка), який радив урядові перенести податкові тягарі з міста на село, що викликало протести українців і польської лівиці. Пос. Гарнєвич (ХД) зазначує що сама зем. реформа не усуне безробіття. Пос. Залеський (ЗЛН) вказує на можливість господарських взаємин із Німеччиною і СРСР. Щодо СРСР то російський ринок не є цікавий, бо країна, яка всього потребує, а нічого не може дати, не є ринком. Польська госп. політика повинна посуватися на північ і південь, а не на схід і захід. Мін. Квятковський твердить, що метою польської господарки є унормувати і збільшити продукцію і оздобувати консумцію.

Бюджет мін-ства почт і телеграфів.

Референт пос. Соха. Пос. Цьолкош (ППС) доказував, що мін-ство не є легальне бо була постанова сойму, яка прилучувала його як департамент до мін-ства комунікації. Окремо зголосив резолюцію про скасування тел. мірників. В звязку з портретами на почт. марках згадує, що пос. Діманд, який вислав листа до сина з портретом Сенкевича, дістав відповідь, що король Аманула не є вірно відфотографований на цій марці.

Бюджет мін-ства публ. робіт.

Референт пос. Ходзянський (НПР): Цьо-

горічний бюджет є менший на 3 мін., як видатки минулого року. Кредити мін-ства виносять 213 мін. Пос. Завалнкут (Укр. Кл.) Зміст промови з технічних причин подамо в найближчому числі. Мін. Морачевський каже, що згідно з законом, позиція на відбудову краю рівняється сумі, яка пливе з лісової данини.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 9. червня 1928.)

9.000 КМ. НАД МОРЕМ.

(ік) Кілька днів тому 4 американські летуни розпочали великий воздушний рейд з Каліфорнії до Австралії. Рейд щасливо закінчено. Америк. літак „Сзвтерн Кросс" („Півд. Хрест") щасливо вилала у місті Брісбейн в Австралії. Віддаль лету була понад 9000 км. Летуни дістануть за цю побіду 250.000 тис. дол.

ВІДНАЙДЕНА „ІТАЛІЯ".

(ік) Оголошено офіц. італійський комунікат про те, що ген. Нобіле і ціла залога живі й здорові. Стверджено, що останньо приняті радіотелеграми правильні. „Італія" застрягла на північ від Кампшмід, що лежить на сх. окраїнах краю Нордост.

РУМУНСЬКА ВІЗИТА У ВАРШАВІ.

(ік) Веч. „Кур. Варш." подає з Москви, що тамошня „Раб. Газета" твердить, що румунські генерали приїхали до Варшави, щоби обговорити з польським ген. штабом основи, на яких має бути уложений плян наступу Польщі й Румунії на Україну. Варшавський дневник називає це твердження фантастичною інформацією.

ПІВТОРА МІЛІОНА ДОЛ. НА БУДИНОК.

(ік) Американський уряд закупив у Парижі при майдані Згоди великі терени, на яких буде бурити дотеперішні доми та будувати американську амбасаду. Кошти цеї будівлі обраховано на півтора міл. дол. Подібні будівлі амбасад амер. уряд буде будувати в Льондоні і Берліні.

РІШАЮЧА БИТВА В КИТАЮ.

(ік) Почалася рішаюча битва за Тієнтсін. Цікаво, що обі воюючі сторони, розташовані по обох берегах ріки Пейхо, одноголосно обстрілювали американські й японські кораблі на ріці.

НОВИНКИ

— **Земельний Банк Гіпотечний у Львові, вул. Підвале ч. 7** повідомляє про зміни своїх телефонів. Відтепер **дирекція має телефон ч. 52-92, а каса, ліквідатура** і всі інші відділи банку задержують свій дотеперішній телефон ч. 3-82.

— **Лугове Свято у Львові.** На нинішнім Луговім Святі у Львові будуть роздані нагороди для двох найкращих чет Луговичок і двох чет Луговиків. Дві найкращі чети Луговичок і Луговиків під оглядом карности, умундурування, виконання вправ і численности дістануть на Луговому Святі нагороди, які будуть роздані на площі перед дефілядою. Вибрані найкращі чети при дефіляді будуть машерувати перші.

— **Зголошування ловецьких теренів.** З наших ловецьких кругів пишуть нам: З кінцем місяця червня ц. р. минає речінець зголошування спільних ловецьких округ поодиноких громад на основі постанов арт. 6-11 нового ловецького закону з дня 3. грудня 1927 В. з. Р. П. з 24. XII. 1927 ч. 110 поз. 934. [illegible]

ві. Їх не треба класти велику вагу, бо багато творів, користаючи з неясности чи непорадности селян, присвоюють собі такі ввелики і виконують на них побі... Громада, якою... вихованця... громади. Громада, в... повеган зголошення ловецької округа до зареєстрування, тратить право розпоряджати ловецькими теренами на протяг 6 років. У місяць по зголошенні округа їх має право заряд громади скликати перший загальний збір членів Ловецької Спілки на основі постанов взірцевого льовецького статуту, оголошеного в Дневнику законів Р. П. з дня 24. II. 1928 ч. 18 поз. 161 відповідно до розпорядку міністра рільництва з дня 19. січня 1928.

— **Не шанують наших свят.** Польські уряди нерідко нашпеве покликують українські сторони в їх-же святочних днях. Так н.-пр. польська державна комісія екзамінаційна назначила на другий день наших Зелених Свят іспити з української фільольоґії. Мало зголосилося до цього іспиту, бо всіх екзамінувалися за комісія в тімже дні. А впрочім дуже легко можна було в іншім дні визначити термін цього іспиту. Цікаво, що в латинські свята цілє нема ніяких навіть найменших оплять і чужих ще силують їх святкувати, а й жидівські свята для жидівських сторін є пересторігані, і то навіть суботи, лише українські (і то католицькі) свята у нас зневажають.

— **Веселий аматор подружа** це приватний львівський урядовець Франц. М. Верещак, що пробував розвеселити вчора перед судом яким робом йому вдалось тричі оженитись, а чотири рази заручитись, і завсіди з матеріяльною користю. Верещак пробував усяких професій, від праці в кураторії аж до практики у детектива, та найбільше любив гарні, молоді жінки і то не власні. В останньому часі оженившись утрете незаконно, без розводу, негайно познайомився ще з одною дівчиною, якій обіцяв, що з нею оженитися і взяв задаток 1500 зол. Тому, що мав він на совісти ще крадіж дістав рік вязниці.

— **Львівська хроніка.** Нова спроба самогубства сільним квасом: зробила її 53-літня сарібниця Лемер. — Кінь відгриз частину губи та вибив кілька зубів робітникові одної спедиційної фірми Патковн. — 5 літ тяжкої вязниці дістав Антін Пурський з Дубровиці за вбивство свого шурина.

— **Рівні вістки.** Помер у Львові польський актор Францішек Шимановський у 49. р. життя і після 30-літньої праці на сцені. — На балтийськім морі вибухли на нім. кораблі якийсь таємний „матеріял“: 8 убитих, 15 ранених. — Старший Джон Рокфелєр лежить на затроєння крови; він скалічив собі руки підчас гри в гольфа. Рокфелєр має 88 літ і є небезпека, що може умерти. — Франц. летуни Арашар і Ріго, що почали лет з метою побити рекорд довготи лету мусіли зупинитись у Константинополі по причині погоди. — У Москві збунтувались 4-го п. м. безробітні і почали грабити в будинку біржі праці: аж голові москов. совіту Волкову вдалось успокоїти робітників.

— **Сензації.** Европейська преса підкреслює з захопленням, що від двох днів себто від 8-го червня в воздусі чути... весну. — Берлінські поліції у бійці з комуністами, що демонстрували на похороні свого товариша, побили через помилку поліцай-президента д-ра Вайса.

— **„Славні“ мають щастя.** У Голівуд, центрі кінової продукції, наслідком експльозії загорівся готель, де мешкало багато осіб. Є 10 ранених; підчас катастрофи був там Чаплін, Мері Пікфорд і Фербанкс, але ніодного з них не торкнула пожежа. ні експльозія.

— **Недостача шпиталів.** Із варшавського місячника „Честосміц“ виписуємо таку інформацію: „На чахотку вмирає річно в Польщі приблизно 70.000 осіб. Згідно з прийнятою нормою обчислень є 8 разів більше, що недужають чахоткою себто 560.000 осіб. У цивілізованих державах одно ліжко припадає на 10.000 недужих. Отже у Польщі повинно би бути 56.000 ліжок у шпиталях для чахоточних, а є їх тільки разом із санаторіями ледви... 5.000.

— **День книжки.** Італійський журнал „Фієра Літерарія“, що виходить у Мілянові дав почин до ідеї, щоби щорічно в одну травневу неділю зорганізувати пропаганду італ. книжки. Така пропаганда велась на окремих книжкових ярмарках. Перша неділя зорганізована минулого року цим журналом у 70 містах принесла 2 міл. лірів. Цього року ця пропаганда прийняла величавські розміри. Найбільше оживлені площі італійських міст: Піяца Венеція в Римі, Піяца Сан Карльо в Торіно, Піяца делля Сіньоріа в Фльоренції, Піяца дей Меркаті в Мілано перемінились у виставку книжки. Оркестри грали довкола, прапори маяли, мегафони ревіли до юрби. Деякі видавці мали поруч себе і авторів, які на кожній проданій власній книжці підписувались. Один письменник продав за день 3000 примірників свого твору з автографом! 50 нових творів пустили видавці в світ саме на цей день, як новинку, рахуючи на великий збут. У Мілано базар книжки мав найбільші розміри. Всі книгарі, видавці та антикварі зайняли спільно із своїми виставками дві найкращі площі; крім згаданої ще й Піяца Сан-Марко. Поруч нових книжок продавали там і старі цінні вражки та рукописи. Хто знає, чи й нам не добре було би піти за прикладом італійців: замісць місяця книжки, в якому ніхто й так не купує книжок, вибрати в рік один-однісінький день, в якому все наше інтелігентне громадянство збогатило би свою хату бодай одною книжкою.

— **Муссоліні й американська преса.** Муссоліні виключений із складу членів національного клюбу американської преси в Вашінгтоні. Тиждень раніше комітет старшин клюбу розбирав кандидатуру Муссолінія та одноголосно вибрав його у члени клюбу. Голова вислав фашистівському диктаторові телеграму з побажаннями. Та вже тиждень пізніше 25 членів клюбу вислало до президії заяву з домаганням, щоби справу вибору перерішити. Відбулось голосування і Муссолінія виключили з мотивом, що Муссоліні „завзятий ворог свобідної преси“ та знищив незалежну пресу в Італії.

Вічевий рух.

Справоздавчі віча в Бучаччині.

Дня 24-го травня ц. р. відбулося в Бучачі справоздавче посольське віче, на яке явилися сенатори Василь Бараник з Заліщик і Микола Кузьмин з Озірної. Саля „Міщанського Брацтва“ не могла помістити всіх учасників. Сенатор Кузьмин реферував про положення українського селянства під Польщею і засував становище УНДО, його програму й тактику. Дальше сен. Кузьмин говорив про діяльність Українського Парляментарного Клюбу і збив усі наклепи, які кидають на УНДО радикали, сельроби й інші ліві партії разом з УПП. Ентузіязм та рясні оплески селянства, які супроводжали цілу дуже гарну промову сен. Кузьмина, були ясним доказом довіря, з яким наше селянство ставиться до своїх представників. Опісля сен. Бараник доповнив у своїй промові звіт сен. Кузьмина, обговорив докладно внутрішні відносини поодиноких українських посольських груп на варшавському терені, підчеркуючи м. ін. цю обставину, що й там не вдалося осягнути створення одного національного фронту. Величаве віче закінчено відспіванням народнього гимну й ухваленням відповідних резолюцій.

Дня 30. травня ц. р. відбулося посольське справоздавче віче в Золотому Потоці. Хоч перед виборами приїздив до Золотого Потока д-р Лев Бачинський і д-р Ладика, одначе радикали дістали там тільки один-одинокий голос. Справоздавче віче влаштував для своїх виборців сен. Микола Кузьмин, який здав звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації і намітив шляхи, якими повинно йти наше селянство в боротьбі за свою кращу долю. В імени селянства Золотопотіччини дякував сенаторові за приїзд в таку далеку закутину селянин Василь Кузь. Віче закінчено ухваленням повного довіря Українському Парляментарному Клюбові і принято відповідні резолюції.

Театри.

Міський великий театр:

10-го г. 3. попол. „Фавст“.
10-го г. 7·30 веч. „Казки Гофмана“ з Дигасом.
11-го г. 7·30 веч. „Севільський цирульник“.

Міський „Театр Новин“:

10-го г. 3·30 попол. „Молодість у маю“.
10-го г. 8. веч. „Доллі“.
11-го г. 8. веч. „Доллі“.

КІНА.

„Апольо“: „Кохання і кров“.
„Лев“: „У сальонах і спелюнках Парижа“.
„Палас“: „Шпіґунство та зрада“.
„Фатаморгана“: „Циганський барон“.
„Байка“: „Те, про що мовчиться“.

З опери.

Голинський у „Паяцах“.

Своїм виступом в „Паяцах“ у львівській міській опері попрощався Голинський з львівською публикою в цьому сезоні. Це було одночасно 3-ліття його оперових виступів, бо саме в червні 1925 р. виступив він уперше в „Паяцах“ в ролі Каня (теж у Львові).

Про теперішній виступ Голинського можна говорити тільки в суперлятивах. Його чудовий, сильний голос найшов справді вдячне поле до попису в прегарній опері Леонкавалля і подобався незвичайно. Видно було в кожній фразі, в кожній питці, що Голинський не тільки перестудіював цілу оперу вельми совісно, але й умів вжитися в свою глибоко трагічну ролю, бо грі його тим разом не можна було абсолютно нічого закинути. Словом: наш артист створив як голосово, так і сценічно найкращу креацію того вечера, тому не диво, що був предметом загальних овацій.

З інших виконавців відмітимо Окопську (Недда), що співала ту партію вперше і виконала її без заміту, та Плонського, Кругловського й Островського. В „Кавалерії Рустікані“, що попередила „Паяців“, вибилася на перший плян Плятівна (Сантуцца), а з мущин барітон Плонський (знаменитий Альфіо). Шимонович (Туррідо) співав гарно й інтелігентно, але його голос не надто великий і захопити нікого не в силі. Диріґував того вечера п. Лерер. **І. Н.**

Дописи.

БОЛЕХІВЩИНА (Концерт Шевченка. — Господарська анкета). Заходом українських товариств у Болехові відбувся в неділю 20. травня ц. р. Шевченківський концерт. На концерт прибув спеціяльно з Варшави посол Остап Луцький. Появу посла на естраді привитала численно зібрана публика грімкими оплесками. Бесіда пос. Луцького, виголошена, як усе, прегарно, була повна віри в наше майбутнє і піднесла всіх дуже на дусі. По скінченій промові піднесено бесідникові китицю квіток. На решту програми зложились мішаний хор (в тім також селянський хор з Велдіжа) і дві декламації. Гідна уваги була декламація „Кавказу“ п. Т. Антоновича, студ. прав. — Дня 29. травня ц. р. відбулася в Болехові господарська анкета, на якій від філії т-ва „Сільський Господар“ в Долині виголосив відчит агроном Созанський. Не зважаючи на дощ і пізне повідомлення, салю виповнили громадяни майже з усіх сіл округа. Відчит агр. Созанського був зразком популярного викладу. По відчиті розвинулася коротка дискусія. Принято ухвалу приступити якнайскорше до основання в Болехові філії т-ва „Сільський Господар“ і кружків по громадах. **Знайомий.**

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 22. травня ц. р. помер в домі свого зятя о. Івана Глодзінського в Руді сілецькій **о. Валеріян Харлампович**, гр. кат. парох в Запидовичах, у 85. році праведного життя а 63 році священства. Останній у львівській Архієпархії священик обр. гр. кат. бувшої холмської Епархії. В. Й. П. 2405

ОПОВІСТКИ.

Українська гімназія „Рідної Школи“ в Дрогобичі. Вступні іспити до клас від II.—VII. включно відбудуться 25. і 26. червня, вст. іспит до I. кляси 28. і 29. червня. Інформації і зголошення кожного дня передполуднем в секретаріяті ґімназії. — *Управа.* 2364 2—6

З приватної української гімназії в Рогатині. Вступні іспити до клас 2—8 відбудуться між 18. та 23. червня; до I. кл. 28. червня після роздачі річних свідоцтв. До 8. кл. можна здавати тільки на основі дозволу Кураторії; також на всі іспити в післявакаційному речинці треба мати дозвіл Кураторії. — Управа гімназії подає до відома, що з найближчим шкільним роком відкриває побіч істнуючих клясичних відділів також г у м а н і с т и ч н і (отже без греки), які будуть ріжнитися від інших гуманістичних гімназій тим, що наука латини буде зачинатися вже від першої кляси. Якщо Міністерство згодиться на таку зміну, то від 1. вересня 1928 вона буде введена в 4. клясі, а в дальших роках — у вищих клясах. Таким чином учні рогатинської гімназії після скінчення третьої кляси матимуть змогу рішатися, чи хочуть учитися греки, чи ні і відповідно до того в четвертій клясі впишуться до клясичного або гуманістичного відділу. Інформацій у цій справі уділить Управа гімназії на устні запити або письменні (за зворотом порта). — Управитель гімназії: *Чайковський.* 2404 1-3

З прив. гуманістичної дівочої гімназії „Рідної Школи“ у Львові (вул. Мохнацького ч. 12). Вступні іспити до IV. кл. і до вищих клас відбудуться 29. червня в 8. год. рано. Зголоситися і предложити свідоцтва (метрику, посвідку щеплення віспи і шкільні свідоцтва) Управі гімназії належить найпізніше 28. червня пополудни. — *Управа.* 2402 1-1

Вступні іспити в коедукаційній гімназії „Рідної Школи“ в Городенці до клас II—V відбудуться 29. червня, до кляси I. 30. червня. Зголошення приймає Управа гімназії щодня в урядових годинах до 25. червня 1928. *Управа.* 2399 1-1

В гуманістичній дівочій гімназії Рідної Школи в Тернополі відбудуться вступні іспити до I. кляси дня 28. червня, а до клас III—VIII (до VIII лише за дозволенням Кураторії) дня 29. червня ц. р. Зголошення приймає Управа гімназії до 25. червня. 2398 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриліянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1 91-?

ШУКАЮ мужа для інтелігентної, чесної, характерної, не бідної панянки, інтелігентної, в старшому віці, сестри учительки. Підходячі панове, трактуючі справу поважно, будуть ласкаві слати зголошення враз з фотографією до Редакції для „Свата“. 2354 1-1

КОНЦИПІЄНТА рутинованого прийме негайно д-р Б. Стахевич, адвокат в Тернополі. 2391 1—1

ДИВАНИ, ФІРАНКИ, портієри, гардини, капи власної виробні по фабричних цінах. Ванк, площа Марійська 1, I. поверх. 2383 3-3

ДИР. Й. СТАДНИКА і П-ню КРИВІЦЬКУ просимо подати свої адреси до ред. „Діла“. 2408 1-1

ГРЕБЕНІВ 5 мінут від Сколього — стація зал. в місци. Пенсіонат „Червона Калина“ поручає соняшні покої з верандами враз з цілоденним удержанням. Пляжа, купелі в Опорі в місци. Зголошення з чемности приймається до 15.6. Львів, Словацького 5. I. поверх від 12. до 4. Тел. 41-01, від 15./6. на місци. 2399 1-1

ПРИЙМУ на час ферій академіка, доброго математика і германіста до ученика VI. кл. гімн. Околиця прегарна здорова. Зголошення П. Особа, упр. повіту в Людвиківці п. Велдіж. 2396 1-1

СТУДЕНТКА Акад. Красних Штук у Варшаві пошукує на час ферій лекцій з обсягу гімназійних клас, в горах. Ласкаві зголошення: Супінського 6 партер на ліво. 2397 1-1

ГАРНИЙ склеп відступлю. Спілка торгівельна, відомість Собіського 15, робітня обуви. 2400 1-1

ДО ЗАМІНИ парохія у самбірськім пов. 6 км. до стації, одна церква, одна школа, будинки і плебанія в дуже добрім стані, чорнозем першої кляси (60 морг.), з рівнорядною парохією під містечком у перемиській або львівській діецезії. Оферти слати до Адміністрації „Діла“ під „Парохія у Самбірщині“. 1-3 2401

ГОСПОДИНІ інтелігентної, чесної, живої, спокійної, невибагливої, свідомої доматорки, яка уміла би смачно варити і печи і розумілася на шитю, особа в середнім віці, здорової пошукується до заряду дому при малій сільській родині. Платня після умови. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Тихий“. Не узглядненні оферти остануть без відповіди. 2403 1-?

ХЛОПЦІВ до роботи прийме фабрика Корденького 31. 2406 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

20-літний ЗІЗД МАТУРИСТІВ коломийської гімназії з 1908 р. буде 29. червня 1928 в годині 6. рано в гімназії. Приїзд до Коломиї 28. червня вечером. Просимо усіх товаришів, що досі не подали своїх адрес, повідомити письмово чи возьмуть участь у зїзді. — Запрошуємо усіх Панів Професорів до ласкавої участи і подання своїх адрес. — *д-р Евген Олесницький* Львів, Жовківська 85, *Василь Веселовський* Львів, Ринок 36, „Нар. Торговля“. 3-4 2384

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентґеном. 6—21

ПОЗІР! ПОЗІР!

В неділю дня 10. червня ц. р. в год. 3 попол. відбудеться заходом Комітету для будови церкви в Руді

ВЕЛИКИЙ ФЕСТИН

у місцевім шпильковім лісі. Ріжнородна програма. Дешевий та добірний буфет.

Просимо о численну участь. В разі злої погоди фестин відбудеться у слідуючу неділю. КОМІТЕТ. 2387 2-2